

előzmény után illendőségi szempontból sem fog egykönnyen tudni gazdáján. Hogy is énekelte csak Solymosi Elek: „fifikusnak kell lenni . . .“

A politikai válság.

— március 18.

Holnapután reggel indul a munka a válság megoldására. Itt lesz már a király és közre fog működni a kibonyolítás munkájában. Tehát lesz kibonyolítási munka, de nem lesz kibonyolítás. Bajos a megegyezés, mert a király csak a kormányválságnak akar véget vetni, míg a nemzet képviselői előbb az alkotmányválság lehetőségét akarják az utból eltakarítani.

A király új embert, a népképviselőt többsége újirányt keres. Hogy is találkoznak hát azok, a kik ennire ellentétes utakon járnak? Legújabb az regélik, hogy a királyi akarat a két párhuzamosan haladó ut között ösvényt akar nyitni, melyen az ellenzéki többség vezérférfiai átosonhatnak a kormányalakítás útjára. Az ösvény a látszólagos katonai engedmények gyepején vinne keresztül.

Mik volnának ezek a legújabb engedmények?

Meg is van rá a felelet. Igéret, hogy a kilences bizottságnak gróf Tisza István által annak idején megnyírbált kívánságait végre fogják hajtani és ígéret, hogy a magyar nyelvet mint ezrednyelvet a közös hadseregben érvényesíteni és fejlesztetni fogják. Az első ígéret csak annyit ér, mint az a korábbi ígéret, melynek beváltását most újból ígéri, a másik kész veszedelem és bécsi tudósítónk jelentése szerint, nem a magyar függetlenség irányszat, hanem a chlopii hadiparancs szellemében oldódnék meg.

Olvasóink bizonyára tudják, hogy most Magyarországon a katonai épületeken német és magyar felirások vannak. Ha ez a közösség kifejezője volna, akkor Ausztriában

imádkozni szeretne, vagy szaladni onnan messze, örült rohanással.

De ott marad s ujongás szakad fel líhegő melléből. A leány viszatiltotta amazt odabent.

De mi lesz ezután . . . A férfi ingerült lesz. A taglejtési hevesek s újra feléje közeledik. Tud-e erős, tud-e tiszta maradni az ő szentje az ő szűz árnyéka? S véresre harapja az öklét . . .

A férfi odabent egyre erőszakosabb. Durván átöleli a leányt. A leány küzd kétségbeesetten. A haja szétkuszálva, ruhájakibomolva. Már már sikerül kiszakadulnia, mikor a férfi magához vonja. Megcsókolja az ajkát s a leány lágyan, szeliden odaborul a keblére . . . Két árnyék összeolvadt.

A szoba elsötétül . . .

Az árnyékember leborul a porba és sir . . .

ugyanilyen felírásoknak kellene lenniök; csak hogy nem úgy van. Ausztriában megengedték, hogy a különböző tartományokban különböző felírásokat alkalmazzanak és így van most német-cseh, német-lengyel stb. felírás, a mi csak a német nyelv általános voltát bizonyítja az osztrák tartományi nyelvek színvonalára. Ugyanezt akarják most megcsinálni az ezrednyelvel. Mihelyt a magyar ezrednyelven lesz kötelező, persze szolgálaton kívül — mert magyar vezényletről sem felsőbb, sem alsóbb rangokban egyelőre még szó sincsen — akkor lesz cseh, lengyel, szlovén stb. ezrednyelv is tökéletesen ugyanolyan terjedelemben, mint magyar ezrednyelv. Szóval: ebben is csak azt akarják kifejezni, hogy a törzsek egyformán szolgálnak a nagyegészeknek és ilyesmit akarnak beadni nekünk, hogy ennek ellenében mondjunk le multról és jövőről és végző elemzésben folytassuk Tiszákékat azt a politikáját, mely ellen a nemzet oly határozottan tiltakozott.

A ki arra vágyik, hogy mielőbb Magyarország volt miniszterelnöke legyen, az most olcsón juthat ehhez a dicsőséghez; csak vállalni kell a király által felkínálandó alapon a kabinetalakítást és kész a legrövidebb miniszterelnöki pálya, melyet valaha láttunk.

Pedig a mostani királyi kibontakozási munkának csak ilyenféle kabinet megalakítása lesz az eredménye; csak a válság elodázása egy felesleges intermezzóval. Végleges megoldásról szó sincsen, mert a kibontakozási alap iránt nemcsak hogy megegyezés nincsen, de még érintkezési pontok sincsenek.

A hazafias frazeológia zsillipein ma reggel olyanféle szólások csörgedeznek át, hogy a hazai levegő át fogja gyurni a hazajött királyi fel fogását. Ebben a sablonos frazeológiában csak az a tévedés, hogy ez a levegő csak nekünk hazai, az osztrák császárnak nem az; ha beszívja, legfeljebb náthát kap tőle és ez a szoros kapcsolatnál fogva, mely a személyben rejlik, átragad a magyar királyra is.

*

Az a konferencia, melyről tegnapi táviratunkban írtunk s melyben az ellenzék vezérpolitikusaiknak kellett volna Kossuth Ferenc lakásán megjelenniök, eimaradt. Kossuth még mindig ágyban fekvő beteg s a királynál audiencián jár képviselőkkel még akkor sem beszélhetne volna meg ma délelőtt a válságot, ha ez csakugyan — a szándéka lett volna.

Gróf Andrássy Gyula délig hivatalos tudomást nem szerzett a hétfői audienciájáról, azonban beavatott forrásból biztos formában jelentik, hogy az megtörténik. Andrássy a mai délelőtti palotájában töltötte

délután pedig látogatást tesz Kossuth Ferencnél.

Lapszemle.

Kolozsvár, 1905. márc. 18.

A „Budapest“-ben „Haldoklás — feltámadás“ címen Rátkay László ír vezércikket. A cikk a helyzettel és abban az osztrák képviselőház ülésén történetekkel foglalkozik. Érdekesen mutat rá arra, hogy az osztrákok csak most fedezték fel az osztrák és magyar törvények különbözőségét s utal arra, hogy ezt a különbséget az egységes monarchia ideájának szempontjából tartják megütközésre méltónak. A poetikus lendülettel írt cikk további folyamán a Burg felfogásával foglalkozik és érdekesen állítja a mellé az Oroszországban történetek révén ma nagyon is aktuális cári abszolutizmus felfogását.

Az „Egyetértésben“ Sággy Gyula Tomasics ismert nyilatkozata révén a horvátoknak a magyar vezényszóra vonatkozó álláspontjával foglalkozik s a már ismert nyomokon haladva azt fejtegeti, hogy a külön horvát vezénnyelvre vonatkozó követelés nem alapul a tétéles közjogon.

A „Pesti Napló“-ban „A királyi hazajön“ címmel a politikai válsággal foglalkozó vezércikket találunk, fel veti a kérdést, hogy vajjon tudja-e a király a válság 3-ik hónapjában, hogy ez a válság teljesen másféle, mint azok a többékevésbé bonyodalmatlan krízisek, a melyeket eddig meg kellett oldania.

Azután a szövetséget ellenzékét apostrofálja és figyelmébe ajánlja, hogy most, a Budapestre érkező király előtt nemcsak kormányképességét, nemcsak kormányalakításra való hajlandóságát kell demonstrálnia, hanem az uralkodót fel kell világosítani arról, hogy most a nemzeti akarattal találkozik.

A kereszt az egyetemen.

Négy esztendővel ezelőtt, március 18-án a budapesti keresztény egyetemi ifjuság nagybizottsága az egyetemi előadóteremben kifizte a keresztet. Azóta minden esztendőben memorandumba foglalták a kívánságaikat s küldöttségileg kérték a mindenkor rektort, hogy engedje meg a kereszt kitűzését.

Eddig hiábavaló volt a kérésük, most azonban, hogy katolikus pap ül a rektori székben, alapos a remény, hogy nemsokára kifüggesztik a keresztet a katedrál fölé.

A keresztény egyetemi ifjuságnak körülbelül 300 főnyi intéző bizottsága néhány hét óta permanenciában volt a Menza Akadémika helyiségeiben s itt készítették elő az ezidei mozgalmat. Beszéltek, agítottak s körlevelekkel, plakátokkal buzdították a keresztény ifjuságot a mozgalomhoz való csatlakozásra. Ennek aztán az a hatása volt, hogy a 300 tagu intéző bizottsághoz még körülbelül kétszáz csatlakoztak.

Tegnap délelőtt 11 órakor hat-

száz főnyi hallgatóság gyűlt össze az egyetem elsőemeleti folyosóján a rektori szoba előtt. Az ott szorongók közül azonban csak mintegy 300-an voltak a keresztmozgalm hivei, a többiek zajosan tüntettek ellene. Ez azonban nem zavarta meg ezeket abban, hogy küldöttségé alakulva be ne tóduljanak a rektor szobájába.

Itt a keresztmozgalm vezetője, ifju Kerékgyártó Arpad a következő beszédet intézte dr. Demkó György egyetemi rektorhoz:

Méltóságos rektor ur! Négy esztendővel ezelőtt március 18-án néhány lelkes keresztény egyetemi hallgató kifizte az egyetem tantermeiben a keresztet. Levették. Elhátároztuk, hogy a nagy nap emlékére minden évben megújítjuk a mozgalmat. Ma is ezért vagyunk itt. Nem ragaszkodnánk ilyen görcsösen a kívánságainkhoz, ha nem tudnók, hogy azok jogosak. Az egyetemet katolikus pap katolikus pénzen alapította. Tehát katolikus az maga is. A kereszt, a mely ezt jelképezte az utolsó időkig ott függött a katedrál fölé. Nehány évvel ezelőtt azonban takarítás közben leszédtek a keresztet s egyszerűen elfelejtették azokat a helyekre visszatenni. Nem kívánjuk egyelőre, méltóságos rektor ur, hogy az összes termeket keresztrel lássák el, de az aulában és a tanácsteremben föltétlenül kifüggesztendő. Kívánjuk továbbá, mint eddig is minden esztendőben, a keresztényfilozófiai tanszék felállítását. Abban a reményben, hogy méltóságod pártolólá terjeszti az egyetemi tanács elé a kérésünket, ányujtom 500 aláírással ellátott memorandumunkat.

Dr. Demkó György válaszában kijelentette, hogy ő helyesli a mozgalmat, annál is inkább, minthogy ő katolikus pap. De helyesli a mozgalmat az egyetemi tanács is és a jogi fakultás is a jogfolytonosság elvével fogva. Nagyon örül, hogy az ifjuság nem erőszakosan, hanem az egyetemi szabályok keretén belül igyekszik megvalósítani az ideáljait. Minden erejével támogatni fogja a kérésüket. (Zajos, percekig tartó éljenzés.)

Az ifjuság erre a rektor szobájában elénekelt a Himnuszt és a Szózatot, aztán kitódult a folyosóra, a hol százféle kiáltásokkal fogadták őket.

— Le a klerikálisokkal! Éljenek a szabadgondolkodók! Vesszenek a zsidók! — hangzott feljűk különböző oldalokról.

Azután husz harmincas csoportokba verődve körülbelül háromnegyed óráig igyekeztek egymást az ellenfelek az álláspontjuk helyességéről meggyőzni. A vitaközásnak, a mely után minden incidens nélkül szétoszlottak az ifjak, számos hölgy hallgatója is volt, a kik valamennyien a déli 12 órakor kezdődő doktorrávatási ünnepélyre jöttek.

Vér, vér és vér.

— márc. 18.

Most bontakozik csak ki igazán világtörténelmi hatalmas méreteiben az a dráma, mely megrengeti a hatalmas fehér cár birodalmát, s melynek ugylehet, még sok felvonása lesz.

S amint szárnyait bontja, amint megjelennek a színen a véres árnyak, mi egy világtörténelmi folyamat, új eszmék, új gondok, új fejlődés első hullámverését látjuk. Hol fog végződni, ki tudja; mi új átalakulást fog maga után vonni, gyöngye ahoz az emberi képzelet s fogvatékos a gondolkodó lélek konstruáló fegyvertára.

A sárga faj, nem álom s nem agyém többé; Kelet diadalmas előrenyomulása maga friss, romlatlan életerős anyagával dokumentált valóság immár s nem frázis Európa és a kultúr népek erkölcsi és fizikai romlottsága. Csak a frázisai nem ismeretesek annak a fejlődésnek, átalakulásnak és hatásnak, mely messze Ázsia mélyéből fog beleszólni az emberiség történetébe.

Évszázadok, talán évezredek mulnak el, míg bekövetkezik újból a világtörténelem amyszor megismétlődött s folyton ismétlődő ténye: kelet diadala nyugat fölött, a népek felcserelődése s ennyi nemzet fölött ki vállalkozhatnék még csak a tapogatózásra is? Ki lát bele a Gondviselés terveibe, mely a népek sorát intézi? Bizonytalan minden, csak egy bizonyos: a vér.

Érdemes ennel a pontnál elmélkedni. Nincs átalakulás, nincs fejlődés durva erőszak nélkül, hiába a finomult érzék, az óriási távolság, mely a történelem előtti idők barlanglakóját a XX. század hihetetlen magaslaton álló fiától elválasztja, a változás csak külső, a lélek melyém még mindig ott lappang a véres ösztön vágya, a vadság.

Hát nincs itt változás, nem lehet itt tökéletesedés? Nincs és ki tudja, lehet-e? Nézzük csak végig az emberiség történetét, nem véres folyam-e az. Volt-e valaha csak egy vértelen forradalom, tisztán az eszmék vajadásából megszületett-e valamelyes eredmény; a népek fejlődésének és szabadságának fékentartóit meghihette-e valaha a tömegből feltörő szükséglet jajszáva s volt-e erejük ezt a jajszót meghallani s a vágyak lendülésének utat nyitni; nem-e inkább színtültig engedték megtelni a keserűség poharát s nem a fegyver, az orgyilok, a vér kergette-e őket a megsemmisülésbe?

És hiába beszélünk mi örületes fejlődésről az emberiségnek, a huszadik század légiiesen finomult emberéről, undok humbug és világcsaló szemforgatás az egész mindaddig, míg olcsó lesz a legdrágább portéka: az ember tehát, míg tartalom nem tölti meg a cifra külsőt.

Mondottuk, hogy a most folyó keletázsiai háború egy évtizedekre szóló látóhatárt nyit meg a gondolkodó előtt, ám ne menjünk olyan

messzire, hisz előttünk máris annyi eredménye a háborúnak, mely évtizedekre, esetleg évszázadokra foglalkoztathat.

Itt az orosz nép. Valójában közvetlen eredményét nem a messze Keleten, hanem itt tözsomszédságunkban fogjuk látni az orosz-japán háborúnak, melynek kiegészítője Oroszország belső forradalma. Mondhatnók a keletázsiai háború is csak az orosz forradalomért van. S első eredménye az lesz, hogy a forradalom diadalt fog ülni s amint szabad lesz a hatalmas szláv birodalom, félelmesebb is lesz s Kelet nagy ereje orosz kapukon, ő általában s rajtuk fog beütni Európába.

Ímé tehát az új vajadás, ez az új szabadság két oldalú, külső és belső vérengzéssel jár. A vér, a vér! Folytatódik a világtörténelmen áthuzódó vörös vérvonal.

A fejlődésnek csak kezdete ez, milyen lesz vajjon a folytatása? A szeretet eszméi áthatják-e az emberiséget és a mandzsu harctéren elhullott százazrek megrendítik-e az emberiséget annyira, hogy le tudja majd vetni hamis morálja öltözékét? S kétezer év múltán eljutunk végre-valahára oda, hogy a fejlődésben tettünk egy lépést s vértelen küzdelmekben fog az emberiség azon az uton haladni, melyet a Gondviselés kijelölt számára?

Kelet fogékony népe s termelő ereje hoz-e ilyen átalakulást. Az eljövendő századokban ur lesz-e a humanizmus és a szeretet?

A szociálisták és Oroszország.

— **Bebel beszéde.** —

A német birodalmi gyűlés tegnapi ülésén Bebel szociálista képviselő rettenetes vehemenciával támadta meg Oroszországot.

Vádoita a német kormányt is, a mely Oroszországtól való félelmében mindent kedvére tesz. Ha a német birodalomban ünérzet lenne, akkor másképpen alakulnának az oroszországi állapotok.

— Hiszen nem az lesz az első alkalom — folytatja Bebel — hogy történnek beavatkozások a szomszédos országok belügyeibe. Gondoljunk a magyarországi, szászországi és polsi 1849-iki eseményekre. Hiszen, ha ma Lengyelországban lázadás ütne ki, Bülow gróf lenne az első, aki porosz csapatokat bocsátana az orosz cár rendelkezésére. A német-orosz kiadatási szerződés: szegény, gyalázat.

Az elnök: Rendreutasítom a szónokot.

Bebel: Ezt a szerződést olyan gyorsan kell fölmondani, a milyen gyorsan csak lehet. Nem járja, hogy orosz katonaszökevényeket kiszolgáltassunk. Lássák, Anglia és Franciaország nem járult hozzá az anarkistákra vonatkozó kivételes törvényekhez. Azért, mert valaki anarkista, nem lehet az országból kiutasítani.

A birodalmi kancellár azt mondta, hogy német hajóknak az eladása orosz cégeknek: nem ütközik a nemzetközi jogba. Hogy állunk azonban a hajóbérletekkel? Ugy tudom, hogy az orosz flotta kíséző-gőzösei közül sok a német ható. E hajók közül egyiknek a matróza azt írja, hogy valósággal az orosz admirális foglyai. Csak a középkorban történhetek meg ilyen gyalázatosságok. Hogy Oroszországgal szemben milyen határig képesek elmenni, arra bizonyosság a königsbergi pör. Hogy lehet olyan igazságügyminisztert tisztelni, a ki a königsbergi pört keresztülhajtotta?

Az elnök: Másodszor is rendreutasítom és figyelmeztetem a harmadszorirendreutasításom következményeire.

Bebel azonban nem törődve a rendreutasításokkal, még hevesebben támadta Oroszországot és végül követelte, ismételte a kiadatási szerződés fölmondását.

Zene.

Lalla-Roukh.

— *Opera Kolozsvárt.* —

— márc. 18.

A mai nappal immár lazájlott a „Kolozsvári Zenekonzervatorium“ nagy hete.

E hó 11-én volt a Lalla-Roukh dalmű első bemutatója az intézet házi színpadán, ugy a magán-szereplőknek, mint a kórusok s zenekarnak helyi elsőrangú műkedvelők által történt szerepeltetésével. Ugyancsak műkedvelők végezték a színpad-építés, díszletfestés, rendezés munkálatait. A fővezénylet, a kivétel Farkas Ödön kezében volt.

Ezen, a mai estével lefolyt héten ötször került előadásra a Lalla-Roukh, mindannyiszor „zsufolt ház“ előtt s folyton fokozódott hatással.

Ez a külső képe a zenekonzervatorium „nagy heté“-nek, mely Kolozsvárt eként valódi eseménynyé nőtte ki magát.

A belső kép majdnem egészen megfelelő a külsőhöz. Majdnem, mert hiszen a fénynek árnyai is kell hogy legyenek.

Am ezek az „árny“-ak nem maradandók, míg a fény kiható, intenzív.

Részletesen elmondoituk véleményünket az első előadások után, elmondunk most egyetmást „post festum“ is.

Kolozsvár közönsége egyenesen megköveteli a magasabb zenei műfajok, ezek között az opera állandó kultiválását. Mit fog tenni e részben Janovits ur, az új színházi igazgató, még nem tudjuk; de annyit tudunk, hogy Megyeri urnak, a volt direktornak erre sem ámbiciója, sem izlése nem volt. Nagyon bölcösen teszi tehát a zenekonzervatorium, hogy tehetsége szerint segíteni igyekszik a bajon s hogy eddigi ténykedése fényes sikerrel járt, azt a közönség lelkesedése

mind az öt estén igazolta. Természetes azonban, hogy ez a megkezdett vállalkozás maradandó nem lehet. Állandó előadások tartására sem az intézetnek, sem a közreműködőknek nincs sem ideje, sem ereje. Nem marad tehát egyéb hátra, mint az, hogy a színház igazgatója vegye kezébe az ügyet s haladjon tovább a megkezdett uton.

A Lalla-Roukh mai bucsu-előadása az óvációk estéje volt, mikor a legbecsületesebben kiérdemelt első sorban Farkas Ödön igazgató, de teljes mértékben maguk a közreműködők, kik önzestelenül, legnagyobb szeretettel és igyekezettel oldották meg feladataikat.

Benedek Ida k. a. ez a rokon-szenves szép leány valódi önfeláldozással s bájos ügyességgel oldotta meg meghülése ominoos következményeit. Sándor Erzsébet k. a. énekben, játékokban egyaránt bevégzett művésznőként szerepelt. A többi magánszereplők, karok s zenekar játéka kivánni valót ezuttal is alig hagyott fönn.

Még azok az elenyésző csekély botlások is, a mik előfordultak, a báj és inger jellegével bírtak s a női karnak, ennek az aranyos báránykáknak (mint a Baskir őket hívta) néha-néha naiv ügyetlenkedései jól eső szokatlanságuk által hatottak.

A közönség bucsuja sem volt az a megszokott sablonszerű bucsu. Babérkoszorúk, albumok, ajándékok, e félek hiányoztak a tegnapi előadásból. A csokrokon kívül azonban minden közreműködő egy nagyon csinosan kiállított „alkalmi újság“-ot s ennek mellékletül az opera záró jelenetéről a harmadik előadás után villanyfényképet kapott emlékül.

Kolozsvár intelligens zenei közönsége pedig édesen fog visszaemlékezni erre az öt estére, melyben alkalma nyílt a Lalla-Roukh előadásainak szépségeiben gyönyörködni.

A háboru.

Budapest, márc. 18.

A „Daily Telegraph“ jelenté Tokióból 16-áról: Kacsura gróf miniszterelnök a pénzemberek gyűlésén beszédet mondott, a melyben kijelentette, hogy bajosan lehet a háboru végét előrelátni. Az oroszokat egészen legyőzni rendkívül nehéz feladat lesz, mely azt kívánja, hogy az egész japán nemzet egységes legyen. Azt a reményét fejezte ki, hogy a pénzemberek a kormányt nagylelkűen támogatni fogják. A háboru eddig való eredménye kedvezőbb, mint a hogy akkor előre is lehetett látni, amidőn Japán a háborut megkezdte. Akkor úgy álltak a dolgok, mintha az ember a pokol kapuján akart volna belépni. Általános volt a bizonytalanság, de a nemzet egysége a vízi és szárazföldi győzelmek szakadatlan sorára vezetett. Hir sze

rint számos Japánban lakó jegyezte az új belső kölcsönt.

Budapest, márc. 18.

A „Kölnische Zeitung“ pétervári levelezője jelenti, hogy mértékadó helyen elhatározták, hogy a háborút mindaddig folytatják, amíg jelentős diadalt nem aratnak, a min az a körülmény, hogy az új kölcsön keresztülvitele Párisban nem sikerült, semmit sem fog változtatni.

Budapest, március 18.

A „Matin“ harcéri tudósítója jelenti Charbinból e hónap 8-iki kelettel: Mikor Charbinból Mukdenbe akart menni, azt a vonatot, amelyen több katonatiszt és civilemler is utazott, a kunguzok Simptinghiunál megtámadták. Egy tiszt és két katoná megsebesült. A vonatnak Tienlingnél vissza kellett fordulnia.

Budapest, március 18.

Szentpétervárott ma a cár elnökléte alatt hadi tanács volt, melyen Kuropatkin tábornok visszahívásáról tanácskoztak. A cár Kuropatkin érdekében szót emelt, mindazonáltal a haditanács Kuropatkin elmozdítását mondta ki.

Budapest, márc. 18.

Kuropatkin ma Chabinból Szentpétervár felé elutazott. A vasuti kocsi ablakából tartotta a volt orosz fővezér az utolsó csapatszemlélet katonái fölött és buzdító szavakat intézett hozzájuk.

Budapest, márc. 18.

Pétervári katonai körökben elvannak készülve rá, hogy az ázsiai orosz hadserget még a mukdeni katasztrófánál is nagyobb vereség fogja érni.

A kaukázusi lovascsapat az utolsó száll az emberig elpusztult.

Oyama tábornok hadseregét kétfelé osztotta, egyik részét Vladivoszto, másik felét Charbin-felé osztotta.

Budapest, márc. 18.

Pétervári katonai körök biztosra veszik, hogy a Rosztodvenszky vezénylete alatt álló flotta is vereséget fog szenvedni.

Oroszországból.

Budapest, márc. 18.

A belügyminiszterium megróttá Kulakovszkit, a hivatalos lap főszerkesztőjét, mert a március 3-iki császári kiáltvány kiadatásánál eltért a törvényes rendtől. A manifestum a törvény ellenére nem a szenátus útján jutott hozzá, amely az összes kiáltványokat és cári rendeleteket kinyomtatattja, mielőtt a hivatalos vagy magánlapok elterjesztenék.

Budapest, márc. 18.

A kínai császár Mandzsuria részére alkirályt nevezett ki. Az alkirály tegnap hosszú ideig tárgyalt a pekingi japán nagykövettel és azonnal Mukdenbe, székhelyére utazott.

Budapest, márc. 18.

Tokióból jelentik: Katsura mi-

niszterelnök egy pénzügyi értekezleten kijelentette, hogy ezidőszent a háború kimenetelét nehéz megjósolni. Az oroszokat teljesen legyőzni nagy feladat s ezért az egész japán nemzet összetartása szükséges. A háború jelenlegi állása kedvezőbb, mint azt előre látni lehetett. Az új japánkölcsönt tulajgyezték. A jegyzésben sok idegen is részt vett.

TANÜGY.

Tanítók otthona.

— március 18.

Néhány év előtt a tanítóság társadalmi helyzetének javítása céljából nagyobb mozgalom indult meg a tanítók körében.

E mozgalomnak Kolozsváron is hullámokat vetett s ezek eredményében az intézőség felhívást bocsátott ki a közönséghez, melyet az alábbiakban mi is közlünk:

„Tanítók Otthona“ és nemzeti feladataink.

Szives kérelem a magyar gazdasági közönséghez.

Márciusi enyhe fuvalom érinti arcunkat s az éltető ózontól és a szabadság s nemzeti nagyság gondolatától egyidőben ittasul meg keblünk. Valami édes mámor sziveken, millióknak lelkében valami édes vágyakozás sejteni, hogy ünnep lesz egykor szép Magyarországon...

A márciusi napok azonban elmúlnak, verőfényével szűkülökődik a nap, a csipős szél zimankót kerget arcunkba... Jönnek a hétköznapi napok.

Ki a magyarok Istenét imádia a márciusi napokban s lelkének minden hevületével áldozott a magyar Génusz által felgyújtott oltáron, nyujtsa felénk jobb kezét!... Felénk, kik kicsinyek vagyunk célunkat megközelíteni, gyöngék vagyunk az erdélyrészi magyarság terjeszkedésének útjából a torlaszokat felszedni. S még gyöngébbek arra, hogy a nemzeti vereszeséget megállítsuk a magyar községek s különösen a székelység valóságos pusztulásának megakadályozásával, vagy legalább szűkebb körre szorításával. Pedig beh szép feladat lenne s beh gyönyörteljes e munka a hétköznapiokra édes pihenőül.

Nem vállalunk sokat, a keveset pedig becsülettel akarjuk teljesíteni. Nevünket kérditek? Magyar tanítók vagyunk. Aranyunk: magyar szívünk dobogása, ezüstünk: homlokunk verjejtéke...

Arról van szó, hogy a Magyar Tanítók Kolozsvári Otthonát létesítsük. Alapszabályunk készen van. E szerint intézményünknek célja az, hogy különösen az erdélyrészi tanítóságot egy közös Otthonba gyűjtse össze s szellemi benső kapcsolatot teremtsen a közös erkölcsi érdekek szolgálatára s társadalmi szervezett egészszé tegye népünk szellemi és vagyoni erősítésére. Továbbá, hogy a néplelek elernyedésének okait firkészsze s a népanyag pusztulásának kérdéssével foglalkozzék. Együttal ke-

resse az orvoslásnak módját és eszközeit is. És ha a magyar tanítóság szervezett társadalmi egységgel fog e munkába, ha keze elér országárszünk szélső kapujáig, nem lesz eredménytelen az a munka, melyet egy hatalmas szervezet kötelékében álló néptanító végez. Egységessé válik a törekvés és annak iránya, világossá a cél s tervszerűen beosztattak lesznek a cselekvés módjai és eszközei.

Ime az erdélyrészi tanítóság nemzeti hadserege!

A Tanítók Otthona helyiséget szándékszik fentartani s a nemes szórakozás eszközeiről gondoskodni akar. Irodája a vidékkel levelez. Utbaigazit, irányit. Választmányi gyűlése a munkaprogrammot állapítja meg stb. Évi közgyűlésén a központi és vidéki tevékenységről beszámolás történik s nagyobb jelentőségű kérdések jutnak dülőre. E közgyűlés ünnepélyes, demonstratív jellegével erősíteni fog azon bizodalunkban, hitünkben, hogy az erdélyi részek sziklánál erősebb vára egykoron mind magyar szivekből lesz rakva.

Senki sem áll oly közel a néphez, mint a néptanító. Senkinek sem fájhat jobban fajunk anyagi, erkölcsi és vérbeli pusztulása, mint a magyar tanítónak. De aztán nincsen is oly testület, mely hivatásánál, számbéli erejénél fogva olyan eredményeket érhetne el.

Ismételjük: aranyunk, ezüstünk nincsen, nagyon szegények vagyunk. Egy Otthon-helyiség fentartására aggodva gondolunk. Talán alapszabályainkkal és a nemes eszmével maradunk, mielőtt egy két lépést tehetünk volna előre. Cselekvésvágyunkat elaltatja anyagi erőtlenségünk, álmainkat leforrázza a rideg valóság.

Évi 4—500 koronára, vagy ennek megfelelő elkölthetetlen tökére lenne szükségünk, hogy működésünket megkezdhesük. Lelkünk egész meggyőződésével hisszük, hogy a magyar tanítóság százszorosra fizetné vissza minden gyümölcsöző tökénél többet érő mentő munkásságával. Jöjjetek, segítetek!

Alapító örökös tagjai lehetnek az Otthonnak egyesek, testületek egyzsersmindenkorra 50 kor. befizetésével. Kegyes adakozások tetszés szerint, azon megjegyzéssel, hogy az adományok alapként kezeltenek és el nem költhetők.

A hazafias jó szivek adománya és befizetett alapító tagsági díja Elek Gyula áll. isk. igazgató címére (Mileniumi iskola. Pap-utca 35. sz.) küldendő s a napilapokban és „Család és Iskolá“-ban nyilvánosan lesz nyugtázva.

Kit Isten anyagiakban is, szívjóssággal és fajszeretettel is megáldott: nyujtsa felénk jobbját! Csereképpen erőnknek legjavát visszük a nemzeti eszme szolgálatába.

Isten minket úgy segítjen!

Tarcsafalvi Albert, Szilágyi Márton,
az Otthon id. eln. az Otthon id. j.

Belle László, Elek Gyula
biz. tag. biz. tag.

Balázs K. József, Hantos Gyula,
biz. tag. biz. tag.

Egyletek.

A Kolozsvári Athletikai Klub f. hó 13-án tartja közgyűlését az unitárius kollegium tornatermében. A közgyűlési meghívót Jósika Gábor báró és Dávid Endre elnökök bocsájtották ki.

Művészet.

Egy nagy magyar művésznőről.
László-Doria Mimi 80-ik születésnapja.

— márc. 18.

A ma élő nemzedék közül kevesen emlékeznek már de Caux Mimi-re, az egykor híres magyar művésznőre, aki március 20-án éri meg 80-dik születésnapját. De Caux Mimi korának nemcsak legzseniálisabb és legnagyobb, hanem egyuttal legszebb énekművésznője is volt, aki, ha nem is hallatta büvös hangjának varázsát, már pusztá megjelenésével is elbűvölte a közönséget.

De Caux Mimi, aki csendes visszavonultságban Szent-Endrén tölti napjait, francia nemesi családból származik, amely a forradalom alkalmával vándorolt be Magyarországra. Atyja az erdélyi kormányzósnál volt tisztviselő. Mimi művészpályáját mint népszimfőzene-kesző Budapesten kezdte meg. Ami a mai nemzedéknek Blaháné, — mindnyájunknak bálványozott művésznője, — az volt de Caux Mimi a negyvenes évek nemzedékének. Kora ifjúságában nőül ment László József bonvivanhoz, aki szintén a Nemzeti Színháznál működött. Művészi becsvágyától sarkaltatva magasabb énekképzés céljából Olaszországba ment, hogy énektanulmányait Manuel Garcianál, a most jubiláló százéves énekmesternél folytassa. Az ötvenes évek elején férjétől elvált és Londonba ment, ahol László Doria néven óriási sikereket ért el. Egy csapásra hódította meg a Themse várost, amikor egy tizezer ember által látogatott hangversenyen a megbetegedett Grisi helyett beugrott. Maga Viktória királynő is kitüntetésekben részesítette. Művészi útja Darmstadba, majd onnan Bécsbe vitte, ahol Erzsébetet énekelte Erkel „Hunyadi László“-jában. Majd Berliube került az olasz operához, s mindenütt művészi diadalokat aratott. Berlinben egy udvari hangversenyen egy izben magyar dalokat énekelt s annyira elbájolta I. Vilmost, hogy képét megfestette és elhalmozta ajándékaival a művésznőt. Később Frankfurtban működött, ahol Zademak patriciushoz ment nőül, akivel boldog házasságban élt. Nemsokára aztán megvált a szinpadtól és szive vágyának engedve, visszatért hazájába.

Az agg énekművésznő a régi művészgárda egyik legutolsó élő tagja. Neve immár a művésztörténeté, művészete pedig örökké felejthetetlen marad.

LEGUJABB.

— A „NAPLO“ távirati és telefon-tudósítása. —

A vezérlő-bizottság értekezlete.

Budapest, márc. 18. (Saját tud.) Az egyesült ellenzék vezérlő-bizottsága ma Kossuth Ferenc lakásán értekezletet tartott. Az értekezlet fél 6 kor kezdődött és 7 órakor végződött. Kossuth Ferencen kívül jelen voltak: Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Bánffy Dezső br., Darányi Ignác, Tóth János, Thaly Kálmán, Rakovszky István, Bolgár Ferenc és Zichy Aladár gróf. Az értekezlet tagjai a helyzetről tanácskoztak és azon óhajításuknak adtak kifejezést, hogy a válság mielőbb megoldassék. A jelen volt politikusoknak azonban nagyon kevés reményük van, hogy a helyzet egyhamar megoldassék és hogy nagy engedmények éressenek el. A politikusok megállapodtak arra nézve, ami zsinórmértékül szolgáljon nekik, ha újabb kihallgatásra hivatnának a királyhoz.

Antiszemiták a király ellen.

Budapest, március 18. (Saj. tud.) Bécsből jelentik, hogy az az ötlet, hogy a király budapesti utazását tüntetéssel szüneteltessék meg, immár népszerűvé érett és a bécsi egyetem falain belül értekezlet volt a tüntetés szervezésére. A terv az, hogy a mikor a király kocsin a pályaudvarhoz hajt, a magyar nemzeti küzdelemre emlékeztető neveket éljeneznek meg. „Éljen Haynau! Éljen Windischgrätz! Jut majd az éljenekből Latour grófnak és Lambertnek is. Bécs polgársága, bármennyire tüzelik is őket Luegerék, idegenkedik a tüntetéstől, de azért lesz csöcselék, a mely kimutassa a szörnyű ellenszenvet a magyarok ellen.

Kossuth Ferenc cikke.**Új választások kilátása.**

Budapest, márc. 18. (Saj. tud.) A „Budapest“ című lapnak vasárnap reggel megjelenő számában Kossuth Ferenc „A helyzet“ címen rendkívül nagy jelentőségű cikket írt, melyben azt mondja, hogy nem a szövetséges ellenzék támaszt új nehézségeket a kibontakozás elébe, hanem az ország közvéleménye csucosodik ki mindinkább azon a ponton, melyen a király nem enged.

A királynak tudomása van arról, hogy a kibontakozás csakis a szövetséges ellenzék programja alapján lehetséges és abból a körülményből, hogy a király a nemzeti követeléseket mégis mindig visszautasítja, Kossuth nem tud más magyarázatot tulajdonítani, mint hogy a király környezetének a képviselőház újbóli feloszlására képezi szándékát. A király tanácsosai másra nem is számí-

hatnak, mert tudják, hogy más kormány Magyarországon nem alakulhat, mint a mely a szövetséges ellenzékre támaszkodik.

Andrássy-kabinet.

Budapest, márc. 18. (Saját tud.) Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a király Andrássy Gyula grófot fogja kabinet alakításával megbízni, és hogy a király ugyan a magyar katonai vezényszóba nem egyezik bele, de megengedi, hogy a magyarországi ezredeknél magyar szolgálati nyelv léptetessék életbe.

Osztrák miniszter a magyar helyzetről.

Budapest, márc. 18. (Saját tud.) Schöneich osztrák Landwehr-miniszter ma egy újságíró előtt nyilatkozott a magyar politikai helyzetről. Schöneich annak a véleménynek adott kifejezést, hogy első kötelesség a hadsereg egységének a megoldása. Különböző vezényleti nyelv mellett a hadsereg egységes nem lehet. Ezért magyar vezényleti nyelvről beszélni sem lehet, legfeljebb arról lehet szó, hogy a különböző nyelvű rekruták saját nyelvükön képeztessenek ki. A vezényleti nyelvnek azonban egységesnek és németnek kell maradnia.

Botrány a nagyváradi színházban.**Magyar és oláh diákok verekedése.**

Budapest, márc. 18. (Saj. tud.) A nagyváradi színházban ma este a Rákosi Viktor és Malonyai Dezső „Elnémult harangok“ című darabját adták, melynek tendenciája az oláhok ellen irányul. A színházban erre az alkalomra nagy számmal jelentek meg az oláhok, köztük a jogakadémia több oláh hallgatója, akik a darab ellen tüntetésre készültek. Annál a jelenetnél, mikor arról van szó, hogy a liga a pópának pénzt ad, az oláh diákok lármázni és fütyölni kezdtek, úgy hogy az előadást meg kellett szakítani és a függőnyt kellett bocsátani. Erre a magyar és oláh diákok közt óriási verekedés támadt, a magyarok az oláhokat a színházból kiverték. A közönség ezután a magyar diákokkal a himnust énekelte.

A tüntetés és botrány a közönséget meglepte. A készülő tüntetésről a rendőrség előre nem tudván, nagyon kis számban volt jelen. Több oláh diákot letartóztattak.

A NAPLO telefonszáma:**Szerkesztőség: 503.****Kiadóhivatal: 379.****NAPLO.**

— Hírek. —

A varrógép.

*

— március 18.

Régi mese, régi historia. A varrógép, a mely ha szűken is, de mégis megkeresi a napi kenyeret és a mikor egy borongós napon ezt a rozoga gépecskét is elviszi a végrehajtó, akkor szomorúság tanyája lesz a kis hajlék, a melyben az egyedüli vig hang régóta csak a varrógép zümmögése volt. A hitelezőnek a gép, egy pár forint pénzérték, a ki elvesztette, annak, ez a gép mindene.

Az ilyen tragédiáknak se szeri, se száma az életben és ilyen tragédia történt Magyar-Igen községben is, a hol a Zalatnáról érkező vonat elgázolt egy fiatal leányt, a ki odavetette magát végső kétségbeesésében a robogó vonat elé. Szüleinek hátrahagyott levele szerint a leány az öngyilkosságot azért követte el, mert szülei adóssága miatt varrógépét, melyen kenyerét kereste, lefoglalták. A varrógép, a kenyérkereső varrógép elvesztése ime milyen elviselhetetlenné tette az életet a fiatal leány részére.

A varrógép, a monoton hang, prózai varrógép, a melynek egyforma mozdulatait annyi esztendőn keresztül nézi, meggörbültten, ráhajolva munkájára, a varróleány. A szegény, egyszerű varróleány. Kenyeret a varrógép ad és vigasztalást is, ha szükség van rá. És mikor nincs szüksége vigasztalásra a varróleánynak? Hisz oly sivár az élete. Varrni, csak varrni és mindent másnak, semmit sem magának.

Néha akad vigasztalás helyett vigasztaló is, de ebből ritkán lesz oly hü, oly igazi, oly örökös jó barát, mint a varrógép, a melyhez rendszeresen vissza-visszatér a varróleány. A vigasztalótól, a vigasztaláshoz.

A varrógép nem hazudik, nem ígér kényelmet, uri módot. Amit ígér, meg is adja, száraz kenyér az, nem egyéb. De az a kenyér hü, mint az, a ki adja. Hü és állhatatos.

Aztán a szegény kicsi varróleánynak oly vigasztalóan szép meséket tud mondani néha a varrógép. A legszebb meséket, a miket a varróleány csak álmodhat.

És ime egy napon komor arcu emberek állítanak be, sokféle irással s azt mondják, hogy viszik a gépet. A varrógépét, amely talán ki sincs fizetve és a mely oly jó, oly hü barát volt és a mely kenyeret és vigasztalást is adott. Mit ért ő hozzá? Törvény, igazság? Elvitték, oda van. E sulyos valóság tépi lelkét és a mérhetlen keserűség, mely üzi, marja, végül odakergeti a vonat elé.

Szegény, kicsi varróleány. ☉

* **Csodabogarak.** Kolozsvármegye hivatalos lapja, mely egyszersmind a „magyar glóbusz“ legdrágább lapja, abból az alkalomból, hogy a megye „népszerű“, „közkedvelt“ és „gavallér“ főtisztviselője a vármegyeház kistermében familiaris estélyt adott, a következőket írja:

„Száz itce bor, száz szál gyertya jelképe volt egy magyar gentri igaz magyar motívummal rendezett fényes estélyeknek.“

... Hát ez már mi? Vagy talán inkább: ez már aztán „döfi.“ Különbösen az sem utolsó csodabogár, a mi ugyanabban a lapban Apáthi István hazaérkeztéről jelent meg. A hitelesség kedvéért egész

terjedelmében itt mutatjuk be a második csodabogarat:

— „Apáthi István hazaérkezett. Egyetemünk nagyírú tudósa, az Európaszerte ismert Apáthi István, ki a legutóbb azzal a tényével, hogy a választásokra az ő egyetlen szavazatát leadandó hazajött Nápolyból, tegnap este végleg hazaérkezett. A tudós tanár, valamint felesége kitűnő színben vannak és junius közepéig maradnak itthon, mikor ismét visszautaznak Nápolyba, mivel Apáthi tanulmányait nem fejezte be.“

* **Pisztóri Mór és a városi tisztviselők.** A szervező bizottságnak azon az értekezletén, mely a városi tisztviselők fizetésrendezésének kérdésével foglalkozott, tudvalevőleg Pistóri Mór is lándzsát tört Kiss Sándor javaslata mellett. Ezt az állásfoglalást minden loyális ember úgy tekintette, mint egy komoly közéleti ember meggyőződésének őszinte kifejezését. Am akadt egy lap, mely szokásához híven, ebben a dologban is „népszerűség hajhászást“ „voksspekulációt“, „taktikát“, „fifikát“ és Isten tudja még mit nem fedezett fel a Pistóri Mór magatartásában. Nos hát tévedni méltóztatik. Ha Pistóri Mór népszerűséget hajhászna e kérdés körül úgy egyáltalán nem szólalt volna fel Kiss Sándor indítványa mellett, miután az abban portált városi tisztviselők mindenképpen lehetnek, csak éppen népszerűek nem. Vokst sem hajhászhat itt Pistóri Mór, mert először is nincs szüksége rá, másfelől ő is, mint általában a kolozsvári közélet minden ismerője tisztában kell, hogy legyen a városi tisztviselők túlnyomó részének politikai megbízhatatlanságában mely a lefolyt választásoknál is nagyon markáns alakban jelentkezett egy pár esetben s mely minden voksspekulációt eleve kizár. A valóság az, hogy Pistóri Mór általános szempontokból szükségét látja a tisztviselői fizetések rendezését és ezért s csakis ezért foglal állást mellette. Ha csak személyes szempontok vezetnék, nem tenné és nem tehetné ezt, de éppen abban van állásfoglalásának minden komoly ember által méltányolható erkölcsi jelentősége, hogy a személyes szempontokból teljesen emancipálta magát.

* **A K. A. K. közgyűlése.** Március hó 20-án, hétfőn délután fél 6 órakor az unitárius kollegium tornatermében tartja választmányi, és március hó 23-án, csütörtökön fél 5 órakor ugyanazon helyen tartja rendes közgyűlését a Kolozsvári Athletikai Klub. A tagok pontos megjelenését kéri br. Jósika Gábor elnök és Deák István titkár. A közgyűlés tárgyai lesznek: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztári évi jelentés és költségvetés tárgyalása. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 4. Az országos tornaszövetség igazgatóválasztmányába egy tag választása. 5. Folyó ügyek, indítványok.

* **Március 15-ike Désen.** Dész közönsége is lelkesen ünnepelte meg március 15-ikét. A polgárság ünnepe a főtéren folyt le, hol Bene

Ferenc ügyvéd tartotta az alkalmi szónoklatot, mely lelkes hazafias hangjával, mély hatást tett.

* **Egytanfelügyelő ünneplése.** *Nehéz* János hunyadmegyei tanfelügyelőt kinevezték tantfelügyelővé Alsófehérvármegyébe. Déváról való eltávozás alkalmából a dévai társadalom elitje közvacsorát rendezett *Nehéz* János tiszteletére a Nemzeti Kaszinó éttermében. Az első felköszöntőt *Réti* Lajos tanfelügyelő mondotta távozó segédjére. *Boga* Károly a dévai tanítóképző igazgatója a tantestület nevében bucsuzott *Nehéz*től.

* **Nagy tűz Maros-Tordamegyében.** A nyáradszeredai járáshoz tartozó Sárd községben a napokban nagy tűz pusztított. A tűz az ottani román pap udvarán keletkezett és oly nagy arányokat öltött, hogy 14 gazdának házát tette semmivé. A kár közel 40000 koronát tesz. A nagymérvű pusztítást részben a vízhiány tette lehetővé.

* **Elveszett egy zsemle színű „Puzsi“ névre hallgató kis kutyája.** A nyakláncán budapesti jegy van. A becsületesen megtaláló illő jutalomra készen, ha azt felviszi Ferenc József-ut 2. szám II. emelet 6. számú ajtó.

* **A református zsinat.** Harmadik érdemleges ülését ma tartotta a reformátusok országos zsinata báró Bánffy Dezső és Kun Bertalan püspök elnöke alatt. Sass Béla jegyző felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ennek hitelesítése után a közalapra vonatkozó törvénytervezet tárgyalása került sorra. Ellenkezőleg bejelenti báró Bánffy elnök hogy a zsinat hétfőtől kezdve folytatódólag ülését a Magyar Mérnök és Építész-Egyesület nagytermében (Ujvilág-utca 2.) fogja megtartani. Jelentékenyebb vita indult meg Czike Lajos esperes azon indítványa fölött, hogy a közalap vagyonaállagánól ugyanazon kamattal mellett, a milyent a földhitelintézet kifizet, az egyes érdemesebb egyházközösségek kölcsönökkel támogathatók legyenek. Gróf Degenfeld, Hegedüs Sándor, Dombi esperes felszólalásai után a zsinat az indítványt mellőzte. Ezután a közalap-járuieket állapították meg. Az ülés két órákor végződött.

Egy újság jubileumi ajándékai. Az egész magyar zsnalisztikát és az egész magyar közönséget nevezetes módon érdeklő jubileumot ül legközelebb a fővárosi sajtó egyik legtekintélyesebb és legnépszerűbb organuma. Áprilisban lesz ugyanis negyven éve, hogy főnáll az *Egyetértés*, mely minden időben lelkes szószólója volt a nemzet igazainak és melynek az élén *Pap* Zoltán orsz. képviselő áll, mint főszerkesztő. A lap szépirodalmi főmunkatársa Eötvös Károly. Akik figyelemmel kísérték az *Egyetértés*-t azt tapasztalhatták, hogy ez a briliánsan megszerkesztett fővárosi lap ujjbban fokozottabb mértékben iparkodik kielégíteni olvasóközönségét, úgy, hogy most minden rovata a lehető legmagasabb színvonalon áll. Gyors, megbízható és alapos információk jellemzik az *Egyetértés*-t, mely azonban minden egyes közleményénél rendkívüli gondot helyez az élvezetes és tökéletes irodalmi formára is. A lefolyt politikai válság idején a legnagyobb magyar lapban, az *Egyetértés*-ben egymásután szóltak meg országos hírnevű politikai kapacitások. Április végén lesz negyven éve, hogy ez a kiváló hirlap főnáll. Ez alkalomból fölhívjuk olvasóink figyelmét azokra a rendkívüli kedvezményekre, melyeket az *Egyetértés* előfize-

tőinek nyújt. Minden előfizető teljesen díjtalanul megkapja ugyanis havonként a *Magyar Szalon*-t, ezt az előkelő, képes havi folyó iratot, melyet Hevesi József és dr. Falk Zsigmond szerkesztenek. Egy-egy vaskos kötet a *Magyar Szalon* minden száma, úgy, hogy tehát az *Egyetértés* előfizetői évenként 12 kötetet kapnak teljesen díjtalanul. A jubileum alkalmából teljesen ingyen kap továbbá az *Egyetértés* minden előfizetője egy-egy díszes és elegáns újságtartót, hogy kényelmesebben olvashassa a lapot. A negyven éves jubileumot azzal ünnepli meg az *Egyetértés*, hogy május 1-én mintegy 250 oldal terjedelmű ünnepi számot ad ki, mely Magyarország legillusztrisabb közéleti szereplőinek cikkein kívül, a legkiválóbb festőművészek illusztrációit és a legkitűnőbb belletristák szépirodalmi dolgozatait fogja tartalmazni. Egy ilyen 250 oldalas *Egyetértés* egész kis könyvtárral ér föl és ugyanannyit jelent, mintha egy kisebb alakú lap 500-600 oldalt nyújtana. Mindezekben a kedvezményekben díjtalanul részesül az, aki az *Egyetértésre* egész évre 40 koronával, félévre 20 koronával, vagy negyedévre 10 koronával előfizet. A jubiliárius számot ötven fillérnek levéltételekben való beküldése ellenében azoknak is megküldi a kiadóhivatal, (Budapest, IV., Vármege-utca 11 sz.) akik nem előfizetői a lapnak. De e tekintetben előjegyzések már csak néhány napig fogadhatók el.

* **Városi közgyűlés.** Szvacsiná Géza polgármester a holnap kezdődő városi közgyűlés tárgysorozatot most tette közzé. A tárgysorozatot az alábbiakban kivonatossan közöljük: Belügyminiszteri leirat a közbiztonsági szabályrendelet módosítása iránt hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. Tanácsai előterjesztések: A Kőmál alatti házcsoport kisajátítása tárgyában. A városi jövedéki hivatalnál a főellenőri állás megszüntetése és ennek következtében négy új állás rendszeresítése iránt. A szervezőbizottságnak a városi tisztviselők fizetésének rendezése iránti javaslata tárgyában. A Hellfy-féle ház megvétele iránt, névszerinti szavazással és általános többséggel. A monostori és Honvéd-utcai állami elemi iskolák céljaira szükséges telkek megvétele tárgyában, névszerinti szavazással és általános többséggel. A bejelentési hivatal szervezett szabályrendeletének megállapítása tárgyában. Az új építési szabályrendelet megállapítása tárgyában. Kérések: A Kossuth-ünnepet rendezőbizottságtól az ünnepély rendezési költségeire segély iránt. Az iparművészeti kiállítás végrehajtóbizottságtól a május havában rendezendő iparművészeti kiállítás költségeire segély iránt. A kolozsvári ev. ref. egyházközösgtől a Farkas-utca folytatásában a Hunyadi-térre egy új utca nyitása iránt, kapcsolatosan a kolozsvári ev. ref. kollegium előjáróságának a Bethlen-utca 31. sz. a házastelke megvétele iránti ajánlatára. Halász Jakab és Papp Kristóf okleveles gyógyszerészekről új gyógyszerészeti felállítására iránt. Választás: Az iparos tanonciskola felügyelő-bizottságának egy tagjára.

* **A tengeren született.** A kívándorlókát szállító „Pannonia” Cunard gőzösn, mely kedden érkezett Newyorkból a fiemei kikötőbe, utközben a tengeren egy gyermek született. Az újszülött ép, egészséges leánya. Édesanyját Schmidt Erzsébetnek hívják; egyike azoknak, a kiket Amerikában nem en-

gedtek partra szállni. Amint a hajó Fiumében kikötött, az anyát gyermekével együtt a révhatóság vette gondozása alá és mindkettőjüket beszállították a városi kórházba, a hol legmondásab ápolásban részesülnek. — Minach révbiztos a kis leánykát az anyakönyvi hivatalban Schmidt Pannonia néven jegyeztette be.

* **Lapunk mai számához a Deák Ferenc utcai nagy könyvosarnok igen figyelemre méltó árjegyzékét mellékeljük, a melyre olvasóink szives figyelmét ezúton is felhívjuk.**

* **Merénylet egy postakocsi ellen.** Vakmerő merénylet történt — mint nekünk írják — szombat este a bácsmegeyi Hódság és Rácmilitics között levő országúton. A rácmiliticsi posta a hódsági vasuti állomáson veszi át az érkező postaküldeményeket s onnan kocsin viszi tovább rendeltetési helyére. Ivanics Péter nevű postakocsis már évek óta áll a posta szolgálatában s nagyon pontos és lelkiismeretes embernek tartják. — Amint szombaton este a vonat Hódságra megérkezett, Ivanics átvette a postaküldeményt s a kocsin levő postaládába tette. Amikor munkájával készen volt, elindult Rácmilitics felé. Alig hagyta el a hódsági szőlőket, egyszerre három ember lépett a kocsi elé s fejszólitották Ivanicsot, hogy vegye fel őket a kocsi, mert ők is Militicsre akarnak menni. Ivanics hivatkozva arra, hogy neki nem szabad felvenni senkit, a lovak közé vágott és el akart vágatni. A három ember ekkor utánna futott s az egyiknek sikerült a kocsi fölugrani. Hátúiról megragadta a kocsi, a ki birokra kelt a merénylővel. Eközben a másik két ember revolverből lövöldözött a lovakra. Az egyik golyó azonban véletlenül a kocsin lévő merénylőt találta, aki eleresztette a postakocsist s nagy káromkodások közt leugrott a kocsi. Ivanics ezután gyors vágatásban hajtott Rácmiliticsre, a hol előadván az esetet, a csendőrök rögtön megkezdték a nyomozást. A kocsi által megjelölt helyen vérnyomokat is találtak, de hogy kik voltak a merénylők, eddig még nem sikerült kideríteni. A postakocsiban a merénylet idején 24.000 korona pénzküldemény volt, de szerencsére ehez nem juthattak a merénylők.

x **Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávébehozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kiténő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!**

SZINHÁZ

Vendégszereplés. Horváth Paula, a jövő héten Szegedre megy Janovics társulatához három napi vendégszereplésre, a hol legjobb szerepében, a többiek között „a Vén leányok”-ban mutatkozik be az alföldi metropolis közönségének.

Bucsu-fellépés. Károlyi Leona színházunk primadonnája, a ki nemcsak a színházba járó közönség rokon-

szenvét és szeretetét vivta ki, hanem társaságokban is nagy népszerűségnek örvend, e hó 30-án bucsuzik el tőlünk a János vitéz címszerepében, amelyben oly óriási sikert aratott.

Ifj. Hegedüs Sándor drámája. *Ifj. Hegedüs Sándor „Icarus”* címen drámát írt, melyet tegnapelőtt adtak először a budapesti nemzeti színházban. Az előadásról elismeréssel írunk a fővárosi lapok s a darabról is konstatáljuk, hogy stílusában nem közönséges alkotás, de azt is megállapítják, hogy sikere nem volt.

Színészet Désen. B. Bolgár Gyula szintársulata, amely a vidék jobb társulatai közé tartozik, e héten kezeltette meg szereplését Désen, hó körülbelől 4 hétig marad.

A boszorkány. Ma este lesz Sarda-mester nagyhírű drámájának, „A boszorkány”-nak bemutató előadása, a mely egyszersmind Megyeri igazgatásának utolsó premiereje. „A boszorkány”, mely európai diadalmas körutja után legutóbb a budapesti Nemzeti Színházban aratott Márkus Emiliával fényes sikert, a leghatásosabb drámai művek egyike, mely valaha színpadra került. A dráma rendkívül sokat igénylő érdekes címszerepét „A boszorkány”-t, Tóvölgyi Margit játssza. A művésznő nagy ámbicióval készült erre a szerepre, melyhez hasonlóhoz ritkán jutnak a művésznők. Tóvölgyi Margit mellett: Szakács, Szegő, Szentgyörgyi, Tompa, Kassai, Mészáros, Vámos, Székely, Hajnal, Laczkó Aranka, P. Lukács Juliska, Horváth Paula, Palotai Pirok, Gál Janka, Váradiné és Szakácsné játsszák a főszerepeket. A holnap esti (XXI.) páratlan számú bérlétszünetes előadásra a bérlők jegyeit ma délelőtt 10 óráig tartja fenn a pénztár. — „A boszorkány”-t hétfőn adják másodsor páratlan számú bérlésben.

Két délutáni előadás. A jövő héten tartják az évad két utolsó délutáni előadását. Szombaton délután az ünnep alkalmából, minthogy a mai délutáni előadásra igen sokan nem tudtak jegyet kapni, a közönség köréből érkezett számtalan kérésnek engedve, az igazgatóság „János vitéz”-t adja. Jövő vasárnap délután pedig a 11-ik év utolsó ifjúsági előadásul, Shakspeare iragédiája, „Julius Caesar” kerül színre.

Törvénykezés.

Halálos végű multság.

Kolozsvár, márc. 18.

Az év elején a Fellegvár alján mulatozás közben Bálint István bicskával mellbe szurta Berecki Viski Lajos közsörüst, a ki pár perc múlva meghalt. Az ügyet ma tárgyalta a kolozsvári törvényszék Csizsér Károly törvényszéki bíró elnöke alatt. A közbírást dr. Dorgó Gábor kir. alügyész képviselte, vádlottat dr. Asztalos János ügyvéd védte.

A vádlott beismerő vallomása szerint, melyet a tanúk vallomásai

is megerősítettek, a szomorú végű eset következőképen történt:

Január 15-én történt, hogy Kovács Albert Fellegvár alatti házában vig mulatozás folyt. A társaság mindenik tagja többet ivott már, mint a mennyit megbirt és a mulatság mind inkább veszekedéssé fajult. Különösen Berecki Viski Lajos köszürös, akinek leginkább megártott az ital, akart mindenképen verekedést kezdeni. Előbb Rucska Vincét biztatta föl, hogy kezdjen civódást. Ez kapott is rajta és egy széket ragadott és azzal be akarta zúzni a szobában levő nagy állótükröt. Bálint István a házigazda helyettese lévén, nem engedhette, hogy a gazdának kárt okozzanak, megfogta tehát a széket és megakadályozta a tükrözését. Erre Rucska éktelen dühvel rontott Bálintra és pofozni kezdte. Bálint az ütéseket egy ujjal sem viszonozta és türt, a míg végre Berecki Viski el nem választotta őket egymástól.

A mulatozás ezután tovább folyt. Közben Rucska eltávozott és Berecki csak néhány társával maradt a helyiségben. De Berecki most sem tudott nyugodni, hanem erőnek-erejével bele akart kötni Bálintba. Oda is lépett hozzá és pofozni kezdte. A béketűrő Bálint még most sem reagált az ütésekre. Később Bálint kiment a konyhába és behozott egy kést, hogy kenyeret vágjon magának. Berecki erre megint pofon ütötte Bálintot, a ki most már kijött a sodrából, hátrafordult és belészurta a kést a Berecki mellébe. Berecki a szurás után megtántorodott és össze esett, néhány perc múlva meghalt. Bálint ezután elfutott a tett színhelyéről és egyik nagybátyjánál akarta az éjjel tölteni, hogy reggel jelentkezék a rendőrségen. Közben találkozott egy rendőrrel a ki bekísértte.

Bálintot ezután letartóztatták és a mai napig vizsgálati fogságban volt. Ma hozták meg az ítéletet, mely szerint Bálint Istvánt a törvényszék 10 havi börtönrre ítélte, a mely bün-

tetésből két hónap a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vétetik.

Az ítélet jogerős.

§ Bíró az ügyvédi pálya ellen.
Dr. Márkus Dezső kir. ítélőtáblai bíró, a kiváló kodifikátor igen érdekes tanulmányt irt az Ügyvédek Lapjának vasárnapi számában az ügyvédi kérdésről. A tanulmányból a következő általános érdekű igazságokat emeljük ki:

Az ügyvédség kérdése elsősorban olyan gazdasági kérdés, a melyet nem lehet pusztán a kereslet és kínálat szempontjából megbírálni, megoldani. Köztudomásu, hogy aránytalanul több az ügyvédünk, mint a mennyire szükségünk van és a mennyit népünk eltarthat s figyelembe kell vennünk azt a tényt is, hogy nagy szegénységünk, produktívitásunk végtelen csekélyisége miatt azt a számot sem tudnánk megfelelően elartani, a mely arányban állna ügyvédszükségletünkkel. Mert az ügyvédség éltetője az élénk forgalom, az értékeknek szüntelen termelése, gazdag ipar és kereskedelem, szilárd alapokon nyugvó vállalkozás: mindmegannyi tényező, a mely nálunk csaknem egészen hiányzik. Az ügyvédség zömét a behajtási pörök százezrei foglalkoztatják, a mi az ország szegénységének bizonyítéka, mert a bepörölt és agyonvégrehajtott adósok kilencvennyolc százaléka végre is azért nem fizet, mert nem tud. Mikor tehát az ügyvédek nagyobb részének megélhetését egy tőkészegény és kevéssé termelő ország legszegényebb emberei kell hogy biztosítsák s a mikor mindennek ellenére évről-évre nagyobb szám tódul az ügyvédi vizsgára: lehet-e az ügyvédség kereseti viszonyának rosszabbodásáért mást tenni felelőssé, mint azt a szülőt, a ki gyermekét még mindig nem tartja vissza etől a tulzsfolt pályától, a melyen minden rokonszenv, sőt dédelgetés mellett is félannyinak sem juthat a társadalmi állásának, tanulmányának és hivatásának megfelelő kereset. A külföldre való hivatkozás csak megerősíti ezt az állítást, mert aránylag

a külföldi egyetlen államában sincs távolról sem annyi ügyvéd, mint nálunk; másrészt olyan gazdag államokban, a melyen Francia- vagy Németország, Nagybritánia, Belgium vagy Hollandia: az ügyvédek zöme nem a behajtási pörökből, nem a szegény emberek után él.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat.

NYILTÉR*)

Colosseum CIRCUS
a Hunyadi-téren.

Előleges jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy április hó 15-én

a Hunyadi-téren tulajdonomat képező

Colosseum

Circus

40 tagból álló elsőrangú, jól szervezett társulattal, saját zenekarral

disz-előadásait

személyes vezetésem alatt meg fogja kezdeni. o o o

A Colosseum Circus amerikai módszer szerint teljesen új ponyvakkal épül s 1500 személy részére kényelmesen és díszesen lesz berendezve.

Az előadások műsorára vonatkozólag a n. é. közönség falragaszok útján a megnyitás előtt értesítve lesz.

Szives pártfogást kér

R. HORVÁTH igazgató.

AZ EGYHÁZ.

Szent Antal fololvasó est. A legközelebbi Szent Antal fololvasó est f. hó 20-ikán hétfőn este 6 órakor lesz a róm. kath. főgyimnásiumi dísztermében; felolvasni fog tisz. Némethy József nagyváradi egyházmegyei áldozár „A biblia mannája“ című thémáról; Faragó Rózsika k. a. és Szabó József egy-egy költeményt fognak elszavalni, a Mária énekkar pedig négy vallásos éneket fog előadni.

Színházi műsor:

Hétfő: A boszorkány. (B. 149. páratlan sz.)

Kedd: A boszorkány. (B. 150. páros sz.)

Szerda: János vitéz. (B. 151. páratlan sz.)

Csütörtök: A boszorkány (B. 152. páros sz.)

Péntek: Az arany patkó. (B. 153. páratlan sz.)

Szombat d. u.: János vitéz.

„ este: A tolonc. (B. 154. páros sz.)

Vasárnap d. u.: 11-iki utolsó ifjúsági előadás: Julius Caesar.

Vasárnap este: Bob berceg: (B. 155. páratlan sz.)

Beregi és Társa

kereskedelmi ügynökségi és biztosítási irodája által Kolozsvár Ferenc József-ut 42.

Telefon 551

Bérbeadó 1905. április 1-re a Honvéd u. 94. sz.

a. egy 3 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba és pincéből álló szép lakás istálló és kerttel.

Kolozsvárhoz közel egy 1527 holdas birtok, gazdasági épületek és teljes marhaállománnyal.

Szolnok - Dobokamegyében egy 350 holdas tagostalan birtok gazd. épületek és berbeadó u. ott egy 250 holdas birtok nagyon alkalmas legelővel

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamattal mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközöli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári tüzletekre vonatkozó felvilágosítással szivesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

NAPLO

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány hónapos, de hisszük, hogy a közönség szeretete már kajlik felénk. Teljesen még nem is lehet a miénk, de nem lankadó törekvéssel és becsületos buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott ujságja legyen mindenkinék. Nagyképi programot nem duruzsolunk senki füllébe, — frissen, elevenen változtatosan, de azért komolyan és kellő tartalmassággal huszonnégyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy csomó ígéretnél s egy köteg hitetetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részeseit tovább is abban a pártfogásban, a melynek melegítő voltát már is érezzük.

A NAPLO

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona
Fél évre	12 korona
Negyedévre	6 korona
Egy óra	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér
Vidéken	10 fillér

Egy finom fehérenemű varrónő lalkik: Linczeg-u. 9. sz.

Stolcz Vincze

aranyműves
Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszer, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és bádoglemezre igen olcsó árak mellett készít
BELLEVÁRI MIHÁLY
Kolozsvárt
Kossuth-Lajos-utca 7.

KIADÓ

április elsejére egy irodának, műhelynek vagy raktárnak kiválóan alkalmas földszintes udvari helyiség. Értekezhetni Fötér 13. I. em.

Eladó vagy bérbeadó
HÁZ
jól gyümölcsösztethető helyen üzlet-helyiségekkel.
Cím a kiadóhivatalban.

Régi erdélyi borok

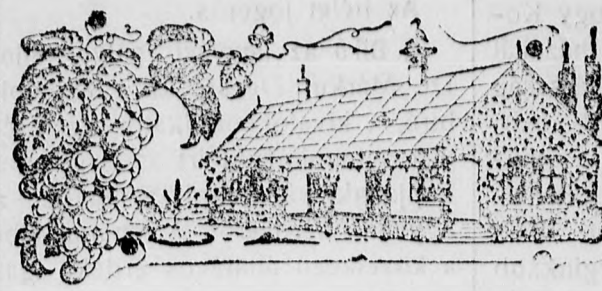
Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palaczkozva és hordóval olesón eladók.

Asztali borok 90 fillér, 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavételnek.

500mm.
kitünő minőségű szántáshoz való
préselt széna és sarju
eladó egészben vagy kisebb mennyiségben.
Értekezhetni Vágóhid-tér 3 szám alatt.

Szőlőlugast!

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreimekbb díszé, anélkül, hogy legkevésbébb helyet is eloglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghátadatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része, ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuikat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalogus bárkinék ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borlaju szőlőültványok is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított árakon. Borok családi fogyasztásra 50 l. és teljebb olcsó árban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

Ermelléki első szőlőültványtelep, Nagy-Kágya, Biharmegye.

A több mint félszázad óta fenálló

LE CONSERVATEUR

francia életbiztosító és kiházasító intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugodalmias agykort biztosít csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje:

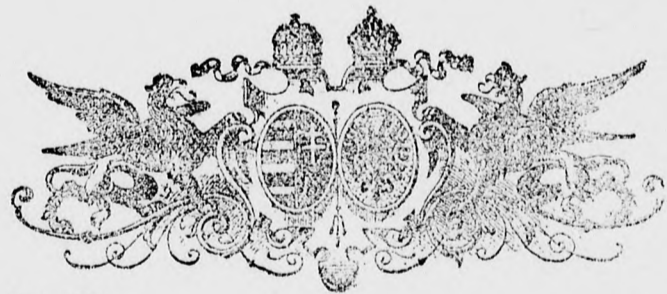
482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 30. szám.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák, (turista, vadász, lovagló, tennis, kerékpár sth.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista galérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.